

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

Кафедра економіки та соціальних дисциплін

**СИЛАБУС
навчального курсу «Проектний аналіз»
спеціальність 051 «Економіка»
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:

викладач

Поцелуйко І.В. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:

на засіданні кафедри економіки та
соціальних дисциплін

Протокол № __ від «__» _____ 2021 р.

Кредити та кількість
годин:

5 кредитів ECTS; години: 24 годин лекцій, 24
годин семінарських занять, 26 годин практичних
занять та 76 години самостійна робота.

Чернігів – 2021

Анотація курсу

В процесі вивчення дисципліни «Проектний аналіз» студенти знайомляться з методологією економічного аналізу проектних рішень та здобувають навички розробки та обґрунтування проектів для задоволення суспільних та особистих потреб в умовах обмеженості ресурсів.

Мета курсу

Метою навчальної дисципліни «Проектний аналіз» є надання знань проєктного аналізу, етапів складання та функціональних аспектів формування проєкту в умовах обмеженості ресурсів, способів та засобів залучення ресурсів для реалізації цих проєктів.

Організація навчання Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Концепція проекту та його життєвий цикл	10	2	2	2	4
2	Концепція витрат і вигід у проектному аналізі, цінність грошей у часі, грошовий потік проекту	12	2	2	2	6
3	Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень	12	2	2	2	6
4	Динамічний аналіз беззбитковості проекту	12	2	2	2	6
5	Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності	14	2	2	2	8
6	Маркетинговий аналіз проекту	12	2	2	2	6
7	Технічний аналіз проекту	12	2	2	2	6
8	Інституційний аналіз проекту	12	2	2	2	6
9	Соціальний аналіз проекту	12	2	2	2	6
10	Екологічний аналіз проекту	12	2	2	2	6
11	Фінансовий аналіз проекту	14	2	2	2	8
12	Економічний аналіз проекту	16	2	2	4	8
Всього годин за курсом		150	24	24	26	76

Завдання до семінарів, практичних занять та самостійна робота

ТЕМА 1. Концепція проекту та його життєвий цикл

Питання до семінарського заняття:

1. Поняття проекту.
2. Основні ознаки проекту.
3. Класифікація проектів.
4. Економічна взаємозалежність проектів.

Ситуаційні задачі та вправи до практичного заняття:

1. Проект – це

- а) план довгострокових фінансових вкладень;
- б) програма дій використання фінансових ресурсів ;
- в) завдання з певними вихідними даними й плановими результатами (цілями), що зумовлюють спосіб його розв'язання;
- г) задум (завдання, проблема) та необхідні засоби його реалізації з метою досягнення бажаного економічного, технічного, технологічного чи організаційного результату.

2. До головних ознак проекту не належать:

- а) зміна стану для досягнення мети проекту;
- б) обмеженість ресурсів;
- в) складність;
- г) неповторність.

3. Визначення мети проекту не передбачає:

- а) визначення результатів діяльності на певний срок;
- б) кількісної оцінки проекту;
- в) доведення, що результати мають бути досягнуті
- г) визначення умови, за яких результати проекту можуть бути досягнуті.

4. Окремі конкретні проекти чітко визначеної орієнтації та масштабу, що припускають певні спрощення проектування та реалізації, формування команди проекту тощо, називаються:

- а) монопроекти (або прості);
- б) мультипроекти;
- в) мегапроекти;

22

г) усі відповіді вірні.

5. Управління проектом - це:

- а) мистецтво координувати людські й матеріальні ресурси протягом життєвого циклу проекту;
- б) сукупність заходів, спрямованих на реалізацію проекту з метою отримання прибутку;
- в) процес управління командою, ресурсами проекту за допомогою спеціальних методів та прийомів з метою успішного здійснення поставленої мети.

г) усі відповіді вірні.

6. До стадій життєвого циклу управління проектом не належать:

- а) зародження;
- б) зростання;
- в) зрілість;
- г) оцінка проекту.

7. На стадії зародження проекту здійснюється:

- а) планування та контроль;
- б) управління ризиком;
- в) управління організаційною структурою;
- г) проектний аналіз за аспектами.

8. Система управління проектами, за якої менеджер проекту не несе ніякої фінансової відповідальності за прийняття рішення, відповідає за координацію і управління розробкою та реалізацією проекту, у контрактні відносини з іншими учасниками проекту не вступає, називається:

- а) простою;

- б) розширеною;
- в) складною;
- г) замкненою.

9. Основними критеріями прийняття проекту є:

- а) технічна та технологічна можливість його реалізації;
- б) довгострокова життєздатність;
- в) економічна ефективність;
- г) всі відповіді вірні.

9. Функція, яка забезпечує фінансовий контроль завдяки накопиченню, аналізу та складанню звіту по витратах проекту, називається:

- а) управління якістю;
- б) управління часом;
- в) управління контрактом та забезпеченням проекту;
- г) управління вартістю.

Ситуація 1. Розглядається проект озеленення міста. На підставі власних обмежень і можливих передбачень щодо даного проекту визначте та опишіть:

- цілі проекту;
- основні ознаки;
- учасників проекту із зазначенням їх інтересів при підготовці та реалізації проекту;
- функції управління даним проектом;
- стадії життєвого циклу проекту.

Ситуація 2. Розглядається проект будівництва готельного комплексу на березі р. Дніпро у м. Києві. Упорядкуйте види робіт за стадіями життєвого циклу проекту:

- здійснення контролю за виконанням проекту;
- визначення альтернативних способів досягнення мети проекту та їх оцінка;
- обговорення умов кредитування;
- збір інформації про державну політику та програми адміністрації щодо соціально-економічного розвитку столиці;
- звіт про завершення проекту;
- укладання контрактів на будівельно-монтажні та пусконаладжувальні роботи;
- визначення існуючого попиту на перебування у готелях;
- оголошення про проведення торгів;
- оцінка екологічної припустимості проекту;
- введення об'єкта в експлуатацію;
- уточнення часових меж проекту;
- календарне планування будівельних робіт;
- оцінка інституційної припустимості інвестиційної пропозиції;
- надання готельних послуг;
- відбір можливого рівня обслуговування;
- оцінка доцільності проекту з технічного, комерційного, економічного, фінансового та організаційного погляду;
- діагностика об'єкта, що інвестується;
- визначення конкретних цілей проекту;
- отримання дозволу на купівлю чи оренду землі;
- оцінка доцільності проекту;
- визначення масштабів проекту;
- підготовка будівельної документації;
- набір і навчання персоналу;
- реклама готельного комплексу;

- оцінка потенційних можливостей розвитку готельного комплексу.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- 1 Проблеми класифікації інвестиційних проектів на сучасному етапі розвитку
2. Особливості визначення взємозалежності проектів
3. Організаційне забезпечення проектного аналізу.
4. Інформаційне забезпечення проектного аналізу.
5. Економічний аналіз та інвестиційне планування.
6. Інвестиційний контролінг на сучасному етапі розвитку економіки.
- 7 Шляхи активізації інвестиційного процесу в Україні.
- 8 Форми участі та контролю інвесторів у процесі розробки та реалізації інвестиційних проектів.
- 9 Реальні інвестиційні проекти в структурі інвестиційного бізнесу.

Література: 1, 2, 3, 4, 7.

ТЕМА 2. Концепція витрат і вигід у проектному аналізі, цінність грошей у часі, грошовий потік проекту

Питання до семінарського заняття:

1. Визначення цінності проекту
2. Поняття явних і неявних вигід і затрат
3. Альтернативна вартість та її використання в проектному аналізі
4. Визначення вигід в проектному аналізі
5. Поняття затрат в проектному аналізі
6. Особливості визначення затрат в проектних розрахунках.

Ситуаційні задачі та вправи до практичного заняття:

Вправа 1. В одному з цехів підприємства стоїть верстат, балансова вартість якого становить 8000 тис.грн. Завод одержав пропозицію щодо продажу цього верстата за 10000 тис.грн. на умовах франко-вагон. Вартість демонтажу верстата становить 500 тис.грн., підготовка до відправки – 300 тис.грн., транспортування на станцію та завантаження – 200 тис.грн., податки – 40%. Тим часом є можливість використати цей верстат в іншому цеху заводу, що означає витрати на його демонтажу – 500 тис.грн., транспортування на самому заводі – 50 тис.грн., повторний монтаж та налагодження – 750 тис.грн.

Вирахуйте вартість верстата за даних умов при його використанні в іншому цеху згідно з концепцією альтернативної вартості.

Вправа 2 Фірма має у власності споруду, яку збирається використати у проекті. Явного грошового потоку не передбачається, але споруда є складовою витрат проекту. Її можна продати за 200 тис.грн., і фірма, за мінусом податків та інших витрат, одержить 120 тис.грн. Визначте неявні витрати.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Концепція оцінки грошей у часі в проектному аналізі.
2. Використання процентних ставок у визначенні номінальних і реальних грошових потоків.
3. Фактори, що впливають на вартість грошей.
4. Аналіз чинників, що впливають на величину дисконтної ставки.
5. Вплив значення ставки дисконту на цінність проекту
6. Методи розрахунку проектного грошового потоку.
7. Особливості розрахунку додаткового грошового потоку
8. Роль амортизації при обґрунтуванні доцільності реалізації проекту.
9. Критерій Бруно в оцінці потенціалу інвестиційного проекту при заміщенні імпорту або

розвитку експорту.

Література: 1, 2, 3, 4, 7.

ТЕМА 3. Стандарти фінансові та неформальні критерії прийняття рішень

Питання до семінарського заняття:

1. Принципи оцінки ефективності проектних рішень.
2. Неформальні процедури відбору та оцінки проектів.
3. Потіки грошових коштів від реалізації проекту.
4. Початкова інформація для оцінки ефективності проекту.
5. Фінансові звіти за проектом.
6. Фінансова оцінка проекту.
7. Проектний грошовий потік

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Розглядається проект, вигоди та витрати за яким наведені в таблиці (грн.):

Рік 0, 1, 2, 3, 4. Вигоди: 200, 300, 1000, 1500. Витрати: -1100, -700, -300, -100, -100. Якщо ставка дисконту становитиме 10%, коефіцієнт вигоди—витрати (В/С) за проектом дорівнюватиме: а) 0,997; б) 1,000; в) 1,036; г) 1,021; д) 1,048.

Задача 2. Розглядається проект створення невеликого підприємства для виробництва товару Д. Для цього потрібно придбати обладнання на суму 1800 тис. грн. (у 0-й рік проекту). Термін його експлуатації три роки. Амортизація нараховується рівномірно. Передбачається, що на четвертий рік обладнання можна буде продати за 100 тис. грн. Виробництво продукту Д проводиться в обсязі: перший рік — 190 тис. од.; другий рік — 360 тис. од.; третій рік — 500 тис. од. Реалізувати продукцію можна за ціною 5 грн., матеріальні витрати (без урахування амортизаційних відрахувань) на одиницю товару плануються на рівні 1,5 грн. Ставка податку на прибуток дорівнює 30%, номінальна ставка дисконту — 20%. Величина чистої теперішньої вартості за проектом становитиме: а) 154963 грн., в) 842 500 грн., д) 322 253 грн., б) -56 913,58 грн., г) 1 206 975,3 грн.;

Задача 3. Розглядається проект, вигоди та витрати за яким наведені в таблиці, грн.:

Рік: 0, 1, 2, 3, 4. Вигоди: — 200, 300, 1200, 1500. Витрати: -1100, -700, -300, 0, 0. За ставкою дисконту 10% величина чистої теперішньої вартості за проектом дорівнює 371,2 грн. Визначити, за якою ставкою банківського відсотку проект втрачає рентабельність: а) 13%; б) 14%; в) 15%; г) 16%; д) 17%.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Особливості врахування критеріїв оцінки інвестиційного проекту на сучасному етапі розвитку економіки.
2. Схема оцінки ефективності інвестиційного проекту.
3. Особливості застосування спрощених методів оцінки інвестицій.
4. Критерій Бруно в оцінці потенціалу інвестиційного проекту при заміщенні імпорту або розвитку експорту.
5. Використання внутрішньої ставки дохідності як критерію оцінки проектів.
6. Методи визначення грошових надходжень для фінансово-економічної оцінки проекту.
7. Принципи оцінки ефективності проектних рішень.
8. Порівняльний аналіз методик оцінки реальних інвестиційних проектів.
9. Особливості розрахунку та використання показника періоду окупності, переваги та вади методу.

Практична частина

1. Явні вигоди — це:

а) матеріальні вигоди, що зумовлені зменшенням витрат або отримання додаткових доходів;

- б) побічні вигоди, які супроводжують проект;
  - в) втрачені вигоди від використання обмежених ресурсів;
  - г) різниця позитивних і негативних результатів проекту.
2. Процентна ставка – це:
- а) плата за кошти, які передані у кредит для прийняття виробничих рішень;
  - б) ціна, яка сплачується або вилучається за використання грошових коштів;
  - в) процес зростання вкладу за рахунок нарощення процентів.
3. Як визначити цінність проекту:
- а) як різницю позитивних результатів і негативних результатів;
  - б) так само, як і період окупності проекту;
  - в) визначити витрати власника проекту?
4. Що таке неявні вигоди:
- а) вигоди протягом життєвого циклу проекту;
  - б) вигоди, які не мають прямої грошової оцінки;
  - в) доходи, які не було отримано від найкращого альтернативного використання активу, внаслідок чого відбувся грошовий притік?
5. Що визначає концепція альтернативної вартості проекту:
- а) стратегію підприємства під час переходу від короткострокового до довгострокового періоду, за рахунок зміни структури капіталу (основних фондів) шляхом інвестицій;
  - б) цінність грошей у часі, що відображає різні періоди вкладання грошей і одержання вигод за проектом;
  - в) мотиви і стимули сторін під час підписання угод між інвестором і підприємством, яке впроваджує проект ("власником" проекту)?
6. Що таке неповернуті витрати у проекті:
- а) загальні витрати на проект;
  - б) раніше здійснені та ті, що не залежать від прийняття проекту;
  - в) витрати протягом життєвого циклу проекту?
7. Нарахування складного відсотка – це:
- а) плата за кошти, які передані у кредит для прийняття виробничих рішень;
  - б) ціна, яка виплачується або вилучається за використання коштів;
  - в) процес зростання вкладу за рахунок нарощення процентів?
- Література:** 1, 2, 3, 4, 7.

ТЕМА 4. Динамічний аналіз безбитковості проекту

Питання до семінарського заняття:

1. Управління структурою витрат за проектом .
2. Поняття і розрахунок безбитковості проекту.
3. Особливості визначення різних видів точки безбитковості проекту.
4. Використання операційного лівериджу для прийняття проектних рішень.
5. Особливості прийняття рішень в умовах динамічних змін.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Компанія «Н» виробляє бензинові добавки. Для вироблення 1 літра необхідно витратити сировини на 1,15 грн., а затрати праці становитимуть 2,6 грн. на літр.

А. Чому дорівнюють змінні витрати на одиницю продукції?

Б. Припустимо, що постійні витрати компанії дорівнюють 20 000 грн. на рік при виробництві 280 000 літрів продукції. Чому дорівнюють річні сукупні витрати?

В. Якщо ціна продажу продукції становить 5,3 грн. за одиницю, чи досягає «Н» готівкової точки безбитковості? При амортизації 130 000 грн. на рік визначте бухгалтерську точку безбитковості.

Задача 2. Проект, що розглядається, коштує 500 000 грн., його життєвий цикл 5 років, він не має ліквідаційної вартості. По проекту застосовується лінійна амортизація до нульової залишкової вартості. Необхідна ставка прибутковості становить 15%, податок на прибуток – 35%. Прогнозований обсяг продажу продукції — 400 одиниць на рік. Ціна одиниці продукції дорівнює 3000 грн., змінні витрати на одиницю продукції — 1900 грн., а постійні витрати – 250 000 грн. на рік. Визначте готівкову, бухгалтерську та фінансову точки беззбитковості за проектом. При розрахунку не враховуйте податки.

Задача 3. При рівні виробництва 10 000 одиниць величина операційного лівериджу становить 4. Якщо обсяг продажу продукції зросте до 12 000 одиниць, якою буде відносна зміна операційного грошового потоку? Яким буде новий рівень операційного лівериджу: вищим чи нижчим? Поясніть.

Задача 4. Постійні витрати за проектом становлять 50 000 грн. на рік, операційний грошовий потік при обсязі продажу 3000 одиниць – 125 000 грн. Визначте величину операційного лівериджу. Якщо кількість проданої продукції зросте з 3000 до 4000 одиниць, наскільки збільшиться операційний грошовий потік? Якою буде нова величина операційного лівериджу?

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Види і характер поведінки витрат за проектом.
2. Вплив структури витрат виробництва на вибір масштабу виробництва.
3. Цілі та припущення проведення аналізу беззбитковості.
4. Розь та значення розрахунку точки беззбитковості виробництва.
5. Точка беззбитковості - критерій оцінки проектів. Характер порівняння двох проектів.
6. Порядок розрахунку готівкової, бухгалтерської та фінансової точок беззбитковості.
7. Економічний зміст операційного левєриджу.
8. Методичні підходи до розрахунку операційного левєриджу.
9. Значення розрахунку операційного левєриджу для фінансового менеджера.
10. Чому стандартний аналіз дисконтованих грошових потоків називають статичним?

Практична частина

1 Підприємство виготовляє і продає продукції на 200 000 грн. Загальні витрати - 150 000 грн., у тому числі постійні - 50 000 грн. Коефіцієнт безпеки операційної діяльності складає:

- а) 1,0;
- б) 0,25;
- в) 0,75;
- г) 0,5;
- д) 0,3.

2 У поточному році підприємство одержало 500 000 грн. операційного прибутку. У плановому році передбачається збільшення обсягу виробництва і реалізації продукції на 15%. При операційному левєриджу 2,0 прибуток складе, грн.:

- а) 900 000; б) 650 000; в) 1200 000; г) 720 000; д) 800 000.

3 Виручка від продажу продукції - 700 000 грн. Змінні витрати на весь обсяг продукції - 350 000 грн. Постійні витрати на весь обсяг продукції - 250 000 грн. Операційний левєридж дорівнює:

- а) 2,5;
- б) 3,5;
- в) 4,5;
- г) 6;
- д) власний варіант.

4 Постійні витрати на весь обсяг випуску продукції складають 500 000 грн. Обсяг беззбиткового виробництва - 2000 шт. Змінні витрати на весь випуск - 200 000 грн. За якою мінімальною ціною (грн.) доцільно продавати продукцію?

- а) 550;
- б) 450;
- в) 350;
- г) 250;

д) власний варіант.

5 Підприємство виготовляє і реалізує за рік 20 000 виробів за ціною 50 грн. Змінні витрати на один виріб - 30 грн., постійні витрати за рік - 300 000 грн. Скільки необхідно виготовляти виробів (шт.), щоб за даних умов одержати 500 000 грн. прибутку за рік?

- а) 4000;
- б) 100 000;
- в) 40 000;
- г) 25 000;

д) власний варіант.

6 Операційний леверидж визначається відношенням:

- а) постійних витрат до обсягу продажів;
- б) змінних витрат до постійного;
- в) маржинального прибутку до операційного прибутку;
- г) маржинального прибутку до обсягу продажів;
- д) операційного прибутку до маржинального прибутку

7 Маржинальний прибуток це:

- а) виручка (дохід) від реалізації продукції;
- б) різниця між виручкою і перемінними витратами;
- в) різниця між виручкою і постійними витратами;
- г) різниця між постійними і змінними витратами;
- д) різниця між виручкою і сумарними витратами.

8 Неповнота або неточність інформації про умови реалізації проекту характеризується як:

- а) невизначеність;
- б) ризик;
- в) вірогідність;
- г) погрішність.

9 Невизначеність, що зв'язана із можливістю виникнення в ході реалізації проекту несприятливих ситуацій, слідством яких є збитки або зниження ефективності проекту, характеризує:

- а) вірогідність;
- б) погрішність;
- в) ризик;

10 Проектний ризик, що несе загрозу втрати якогось відсотку прибутку, називається:

- а) допустимим;
- б) критичним;
- в) катастрофічним;
- г) фінансовим ризиком.

11 Проектний ризик, що несе загрозу втрати планової виручки називається:

- а) допустимим;
- б) критичним;
- в) катастрофічним;
- г) фінансовим ризиком.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 5. Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності

Питання до семінарського заняття:

1. Поняття ризику та невизначеності.
2. Класифікація проектних ризиків.
3. Причини виникнення та наслідки проектних ризиків.
4. Методи аналізу й оцінки ризиків інвестиційних проектів.
5. Методи зниження ризику.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Розрахувати теперішню вартість грошових коштів з урахуванням фактора ризику за наступних умов: очікувана майбутня сума грошових коштів складає 1000 грн, безризикова норма дохідності на інвестиційному ринку дорівнює 5%. Рівень премії за ризик визначений у розмірі 7%. Період дисконтування складає 3 роки, а його інтервал – 1 рік.

Задача 2. Оцінити майбутню вартість грошових коштів з урахуванням фактора ризику за наступних умов: початкова грошова сума складає 1000 грн, безризикова норма дохідності дорівнює 5%. Рівень премії за ризик визначений у розмірі 7%. Загальний період інвестування складає 3 роки. Нарахування відсотків один раз на рік.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- 1 Основні завдання плану матеріально-технічного забезпечення
2. Потреба в матеріально-технічних ресурсах
3. Потреба на утворення виробничих запасів сировини й матеріалів
4. Розробка політики економії матеріальних ресурсів, максимального залучення до господарського обороту вторинної сировини
5. Вивчення ринку сировини та матеріалів
6. Методика розрахунку виробничої потужності підприємства
7. Показники розрахунку виробничої потужності
- 8 Шляхи підвищення виробничої потужності підприємства
- 9 Моніторинг та контроль за рівнем виробничої потужності підприємства.

Практична частина

1. Властивість об'єкта ухвалення рішення, що виражається в його невиразності, неясності, необґрунтованості, що приводить до недостатньої можливості для осіб, що приймають рішення, усвідомлення, розуміння, визначення його сьогодення й майбутнього стану – це _____.
2. Визначити, чи правильним є твердження: з метою зниження рівня невизначеності необхідно діяти суворо відповідно до набутого досвіду, суджень або інтуїції і зробити припущення про ймовірність подій:
  - а) так;
  - б) ні.
3. Зв'язок між невизначеністю та ризиком має ___ характер.
4. Який вид невизначеності виникає у тому разі, коли ймовірність випадання події, а отже, і ступінь її прогнозованості коливається у межах від 0 до 1:
  - а) часткова невизначеність;
  - б) повна визначеність;
  - в) повна невизначеність?
5. Визначити, чи правильним є твердження: ризик – це причина невизначеності:
  - а) так;
  - б) ні.
6. Вид невизначеності, який характеризується близькою до нуля прогнозованістю того, що подія настане – це _____.

7. Достовірність інформації вимірюють довірчою _____.
8. Основними причинами недостовірності інформації є:
- а) неадекватність;
  - б) суперечливість;
  - в) мінливість;
  - г) викривлення;
  - д) усі відповіді правильні;
  - е) правильні відповіді а), б), в).
9. Визначити, чи правильним є твердження: невизначеність як явище обумовлена діяльністю ОПР, яка приймає недостатньо обґрунтовані рішення, що пов'язані з недостатнім рівнем його компетентності:
- а) так;
  - б) ні.
10. Основними причинами невідомості інформації можуть бути:
- 1) _____; 2) _____; 3) _____; 4) _____.
11. Невизначеність як фундаментальну характеристику ризику можна деталізувати як:
- а) недостовірність ("ефект марева");
  - б) неоднозначність (ефект "нечіткості", "розпливчастості");
  - в) невідомість;
  - г) усі відповіді правильні.
- Література:** 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 6. Маркетинговий аналіз проекту

Питання до семінарського заняття:

1. Структура маркетингового аналізу
  2. Загальний аналіз маркетингової стратегії проекту
  3. Аналіз сегменту ринку
  4. Аналіз стратегії ціноутворення і цінової політики.
  5. Аналіз стратегії просування проектної продукції на ринки.
  6. Аналіз конкурентоспроможності проектної продукції.
- Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:**
- Круглий стіл: характеристика сутності маркетингового аналізу.
- Завдання для групи: активно брати участь в обговоренні та визначити особливості маркетингового аналізу, дотримуючись таких характеристик:
- мета;
  - завдання;
  - стадії.
- Робота в групах: колективне обговорення в двох групах відповідно сутності попиту на продукцію та цінової політики.
- Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):**
- 1 Вибіркове дослідження, як якісний метод проведення маркетингових досліджень.
  - 2 Створення бранда диференційованого продукту.
  - 3 Національна культура і розробка диференційованих продуктів.
  - 4 Чинники ефективних маркетингових комунікацій.
  - 5 Суть та завдання аналізу бізнес-оточення проекту.
  - 6 Інформаційна база розробки різних етапів концепції маркетингу.
  - 7 Основні чинники, що впливають на розробку маркетингової стратегії.
  - 8 Методи збору маркетингової інформації в туризмі.
  - 9 Глибинне інтерв'ю, як якісний метод проведення маркетингових досліджень.

Практична частина

1. Найбільш сучасною концепцією організації маркетингу на підприємстві є:
  2. Для підприємств з великим асортиментом рекомендується така модель побудови відділу маркетингу:
  3. Для підприємств з незначним асортиментом продукції рекомендується така модель побудови відділу маркетингу:
  4. Процес визначення та оцінки про співвідношення фактичних показників з плановими — це:
  5. Основні напрямки ревізії маркетингу — це:
  6. Маркетингова товарна політика – це:
  7. Торговельний маркетинг спрямований на:
  8. Диверсифікація – це:
  9. Якщо підприємство, яке спеціалізується на виготовленні напоїв, починає виготовлювати тару для напоїв, то ним здійснюється:
- Література:** 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 7. Технічний аналіз проекту

Питання до семінарського заняття:

1. Етапи робіт з виконання технічного аналізу проекту.
2. Розробка проектно-кошторисної документації щодо створення виробничої потужності.
3. Розробка заходів щодо організації здійснення проекту.
4. Принципова схема розробки технічного аналізу проекту.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Цементний завод, запроектований виробляти максимум 520 000 тонн цементу на рік, насправді виробляє 416 000 тонн на рік. Визначити проектну потужність і коефіцієнт завантаження підприємства.

Задача 2 Меблева фабрика реалізує проект з придбання нової технологічної лінії для вироблення м'яких куточків. Тривалість виготовлення одного виробу на технологічній лінії становить 8 годин. Технологічна лінія має бути введена в експлуатацію на початку IV кварталу розрахункового року з 76 робочими днями. Режим роботи лінії — двозмінний. Очікується, що до кінця розрахункового року буде вироблено 125 м'яких куточків.

Розрахувати: величину виробничої потужності технологічної лінії у IV кварталі розрахункового року; коефіцієнт використання виробничої потужності нової технологічної лінії.

Задача 3 Визначте мету проведення технічного аналізу проекту впровадження на діючому машинобудівному підприємстві нової технологічної лінії по складанню автомобілів іноземного виробництва. Охарактеризуйте основні змістовні елементи і етапи цього аналізу.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- 1 Основні підходи до вибору місце розташування проекту.
- 2 Значення інфраструктури проекту при його технічній оцінці.
- 3 Основні компоненти підготовчої роботи за проектом.
- 4 Методи зменшення інвестиційних ризиків за проектом.
- 5 Методи, що використовуються для організації контролю якості продукції.
- 6 Аналіз технічної бази проекту (обладнання і технологія).
- 7 Критерії оцінки технічних і технологічних рішень проекту.
- 8 Критерії відбору технології виробництва.
- 9 Параметри оцінки виду устаткування та аналіз умов його встановлення.

Практична частина

Вкажіть види сільськогосподарської продукції, на розміщення виробництва яких впливають такі фактори:

<i>Фактори</i>	Пшениця	Овочі закритого ґрунту	Молоко	Цукровий буряк
Якість земельних ресурсів				
Доступність енергетичних ресурсів				
Наявність природних пасовищ				
Наявність трудових ресурсів				
Близькість ринків збуту				

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 8. Інституційний аналіз проекту

Питання до семінарського заняття:

1. Оцінка впливу зовнішніх і внутрішніх факторів на проект.
2. Аналіз виробничих можливостей менеджменту проекту.
3. Аналіз організаційної структури управління проектом.
4. Критерії оцінки ефективності діяльності організаційної структури.
5. Аналіз можливостей управлінської команди та функції менеджера проекту.
6. Аналіз відповідності трудового потенціалу компанії та аналіз його відповідності вимогам проекту.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Визначте мету проведення інституційного аналізу проекту створення спільного німецько-українського підприємства по виробництву побутової електротехніки. Охарактеризуйте основні змістовні елементи цього аналізу.

Задача 2. Пропонуються до реалізації такі проекти створення нових підприємств:

- молокозавод;
- підприємство, що займається виготовленням медичного обладнання;
- підприємство - виробник товарів побутової хімії;
- автозавод;
- підприємство, що виготовляє спортивний інвентар;
- будівельна компанія.

Сформулюйте, якими, на вашу думку мають бути цілі кожного проекту. Якою може бути місія кожного запропонованих підприємств? Обґрунтуйте свої пропозиції.

Задача 2. Розглядаються альтернативні проекти:

- фармацевтична компанія;
- будівельна компанія;
- сміттепереробний завод;
- фабрика дитячих іграшок.

Проаналізуйте зовнішні фактори і дайте оцінку їх впливу на реалізацію кожного з проектів. Проранжуйте проекти за ступенем впливу на них факторів зовнішнього середовища. Доведіть свою позицію.

Дія яких факторів зовнішнього середовища може привести до закриття кожного з проектів? Обґрунтуйте свою позицію.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- 1 Найважливіші фактори зовнішнього середовища, що впливають на проект.
- 2 Фактори внутрішнього оточення проекту.
- 3 Основні характеристики організації, що впливають на успішну реалізацію проекту.
- 4 Критерії відбору організації, що прийматимуть участь у проекті з точки зору інституційного аналізу.

- 5 Чи впливають інституціональні параметри проекту на його реалістичність і доцільність?
- 6 Як юридичні аспекти проекту можуть вплинути на рішення інвестора?
- 7 Як формувати цінову політику щодо збуту продукції проекту?
- 8 Методи аналізу виконання проекту.
- 9 Основні фактори, що впливають на ефективність проекту при формуванні команди.

Практична частина

1. Що є одним з найбільш важливих навичок керівника проекту?
  - а) навички ведення переговорів;
  - б) навички впливу;
  - в) комунікативні навички.
2. Менеджер, відповідальний за успішну реалізацію всього проекту:
  - а) менеджер проекту;
  - б) куратор проекту;
  - в) спонсор проекту;
- 3 ....- окрема людина або організація, для яких проект початий і котрі найбільшою мірою приймають на себе проектний ризик.
  - а) куратор проекту;
  - б) спонсор проекту;
  - в) менеджер проекту.
4. ... - документ, розроблений вищестоящою адміністрацією, що надає менеджеру проекту право використовувати ресурси організації для виконання робіт.
  - а) план управління проектами;
  - б) устав проекту;
  - в) розклад проекту.
5. Управляє строками, вартістю й областю застосування проекту.
  - а) спонсор;
  - б) бізнес;
  - в) менеджер.
6. Проект вважається успішним коли:
  - а) проект задовольняє вимогам зацікавлених осіб, або перевершує їхнього очікування;
  - б) зроблено продукт проекту;
  - в) спонсор проекту оголосив про закінчення проекту.

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 9. Соціальний аналіз проекту

Питання до семінарського заняття:

- 1 Елементи соціального аналізу проекту.
- 2 Визначення регіону, що перебуватиме під впливом проекту.
- 3 Соціальне середовище інвестиційного проекту та його оцінка.
- 4 Проектування соціального середовища.
- 5 Розробка стратегії забезпечення підтримки проекту населенням регіону.
- 6 Пошук та залучення до розробки проекту зацікавлених осіб.

Ситуаційні задачі та вправи до практичного заняття:

Задача 1. Враховуючи соціальне середовище регіону, визначте: основні характеристики способу та рівня життя населення, складові етнічно-демографічної характеристики населення.

Задача 2. Розглядається проект будівництва швидкісної автомагістралі на території Закарпаття. Визначте основні етапи соціального аналізу цього проекту, а також зміст робіт на кожному з етапів. Які основні характеристики способу і рівня життя мають бути враховані в проекті? Визначте можливі соціальні наслідки проекту. Запропонуйте заходи, які б забезпечили підтримку місцевого населення у підготовці та реалізації проекту.

Задача 3. Розглядаються проект технічного переозброєння підприємства. До впровадження проекту річний обсяг випуску продукції становить 13 млн грн; середньоспискова чисельність працівників – 1200 осіб, з них 80% робітників; річний фонд робочого часу на 1 працівника складає 2250 годин; середньомісячна заробітна плата складає 4000 грн; загальна кількість машин і обладнання, що використовується для виробництва продукції – 200 шт.

Проект, що пропонується до реалізації, передбачає використання нової технології, що приведе до зменшення нормо-годин на 10000 грн випуску продукції з 408 до 400, внаслідок чого зменшиться трудомісткість продукції. При цьому планується використання 60 одиниць нового обладнання та 40 одиниць модернізованого, продуктивність якого вище ніж продуктивність обладнання проекту А відповідно на 25 % та 15 %.

Визначити загальні витрати на трудові ресурси за новим проектом.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

1. Сегментування населення за етнічно-демографічною і соціально-культурною характеристикою.
2. Проектування соціального середовища проекту.
3. Методи підвищення соціальної активності населення в зоні реалізації проекту.
4. Формування системи показників, яка відображає розвиток регіону, де реалізується проект.
5. Зміст робіт з соціального аналізу.
6. Життєвий цикл соціокультурного проекту.
7. Обґрунтування доцільності проекту.
8. Управління ризиками соціокультурного проекту.
9. Управління якістю соціокультурного проекту.

Література: 1, 2, 3, 4, 7.

ТЕМА 10. Екологічний аналіз проекту

Питання до семінарського заняття:

1. Мета і роль екологічного аналізу при підготовці та відборі проекту.
2. Розподіл проектів на категорії з точки зору обсягу та якості аналізу впливу проекту на навколишнє середовище.
3. Критерії класифікації та типи впливів проектів на навколишнє середовище.
4. Зміст екологічної аналітичної роботи на різних стадіях підготовки та реалізації проекту.
5. Основні критерії екологічної оцінки проекту.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Чи завдає збитків навколишньому середовищу практика вирубки лісів? Якщо практика вирубки лісів призводить до зниження цін на будівничий ліс, чи поліпшується стан навколишнього середовища завдяки цьому?.

Задача 2. У разі викупу міським аеропортом у житлового фонду будинків, мешканці яких страждають від авіаційного шуму, хто повинен отримати компенсацію — власники або мешканці? Які методи можна використовувати для визначення впливу проекту будівництва міського аеропорту на навколишнє середовище?

Задача 3. Припустимо, що державна установа з охорони навколишнього середовища встановила, скільки кожної забруднюючої речовини вона дозволить випустити в повітря в даному районі, та продає права на випуск цієї кількості забруднюючої речовини тим, хто пропонує більше. Які фірми запропонували б найвищу ціну? Як люди, зацікавлені у більш

чистому повітрі, ніж державна установа, змогли б використати цю систему охорони навколишнього середовища, щоб отримати свої вигоди?

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- 1 Основні методичні підходи до оцінки впливу проекту на довкілля.
- 2 Світовий досвід управління проектами в транспортній галузі.
- 3 Людські аспекти управління проектами.
- 4 Управління конфліктами та стресами при реалізації проектів.
- 5 Формування та розвиток команди проекту.
- 6 Основні види забруднення ґрунту та його екологічна оцінка.
- 7 Екологічна оцінка впливів на навколишнє природне середовище.
- 8 Характеристика техногенного та соціального середовища при екологічній оцінці об'єктів.
- 9 Характеристика стану атмосферного повітря при екологічній оцінці об'єктів.

Практична частина

Доповніть твердження, вписавши відповідне слово або фразу.

1. Процес установлення відповідності господарської діяльності екологічним вимогам з метою запобігання можливого негативного впливу цієї діяльності на навколишнє середовище називається ...
2. Дві групи методик оцінювання екологічних наслідків проектів такі...
3. Проведення оцінювання впливу на навколишнє середовище коштує ... та проводиться за замовленням...
4. На самому початку проектного аналізу необхідно провести ідентифікацію проекту з метою присвоєння йому ...

Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 11. Фінансовий аналіз проекту

Питання до семінарського заняття:

1. Суть фінансового аналізу та його зв'язок з іншими розділами аналізу проектів.
2. Етапи проведення фінансового аналізу проектів.
3. Види інвестиційних ресурсів, їх характеристика, вартість і можливість використання для різних проектів.
4. Критерії раціоналізації фінансових ресурсів проекту.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. На прикладі реального працюючого підприємства провести оцінку динаміки складу та структури джерел фінансових ресурсів, а також зробити висновки і пропозиції щодо інвестиційної привабливості підприємства. При виконанні даної роботи використовувати дані звітності обраного вами підприємства (Форма № 1 «Баланс», Форма № 2 «Звіт про фінансові результати», Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів», Форма № 4 «Звіт про власний капітал»), які прикласти до звіту про виконання завдання як додаток.

Задача 2. Відомо, що очікуваний дивіденд наступного року становить 2,5 грн, прогнозовані дивіденди компанії протягом двох років зростатимуть на 15 %, приріст третього року — 10 %, четвертого — 8 %. Необхідна ставка доходу — 10 %. Розрахуйте максимальну поточну вартість цієї акції.

Задача 3. Компанія отримала три варіанти прогнозних сценаріїв проекту А:

- за сприятливого розвитку та піднесеного стану економіки прогноз прибутку — 420 тис. грн,
- в умовах стабільності — 370 тис. грн;
- в умовах спаду економіки — 290 тис. грн.

Розрахуйте стандартне середньоквадратичне відхилення і коефіцієнт варіації та порівняйте з проектом Б, CV якого дорівнює 0,06.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- 1 Формалізовані та неформалізовані методи фінансового аналізу.
- 2 Експрес-аналіз фінансового стану підприємства.
- 3 Фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства.
- 4 Фондова біржа: функції, особливості створення та функціонування.
- 5 Фінансові посередники на ринку цінних паперів.
- 6 Учасники ринку цінних паперів.
- 7 Ризики у фінансових інвестиціях.
- 8 Особливості функціонування фондового ринку в Україні.
- 9 Облігації: класифікація, особливості обігу.

Практична частина

1. Фінансовий аналіз інвестиційного проекту є:
  - а) сукупністю прийомів та методів визначення придатності запропонованих варіантів проекту з точки зору інтересів цільової групи населення;
  - б) сукупністю прийомів та методів оцінювання інвестицій з точки зору перспектив цільового ринку продукції;
  - в) сукупністю прийомів та методів оцінювання ефективності проекту за весь життєвий цикл проекту у взаємозв'язку з діяльністю підприємства.
2. План залучення капіталу полягає у:
  - а) здійсненні на основі розрахунку ціни капіталу та середньозваженої вартості капіталу за кожним джерелом фінансування;
  - б) оцінюванні джерел фінансування проекту та формуванні на цій основі бюджету реалізації проекту;
  - в) розроблення балансу грошових потоків.
3. Порівняння грошових залишків, надходжень та витрат протягом циклу проекту розглядається у:
  - а) балансі грошових потоків;
  - б) плані прибутку;
  - в) податковому плані;
  - г) прогнозованому бухгалтерському балансі.
4. Прогнозування бухгалтерської звітності передбачає:
  - а) розрахунок показників рентабельності за проектом;
  - б) розрахунок залишків грошових коштів та їх джерел на певний момент часу протягом циклу проекту;
  - в) розрахунок потреби у фінансуванні.
5. Фінансовий леверидж та ефект фінансового левериджу розраховуються на основі:
  - а) коефіцієнтів ліквідності;
  - б) коефіцієнтів обертання товарно-матеріальних запасів та співвідношення;
  - в) коефіцієнтів співвідношення довгострокових зобов'язань і власного капіталу та заборгованості.
6. Оберіть елементи фінансового плану:
  - 1) план прибутку;
  - 2) баланс грошових потоків;
  - 3) прогноз бухгалтерського балансу;
  - 4) розрахунок показників ліквідності;
  - 5) розрахунок показників рентабельності та ефективності проекту.
7. Оцінювання фінансової ефективності містить:

- 1) оцінювання ефективності інвестиційних проектів з точки зору інвестора;
  - 2) оцінювання фінансового стану підприємства у вигляді визначення фінансових коефіцієнтів;
  - 3) оцінювання ефективності проекту за аспектами;
  - 4) оцінювання ефективності проекту у вигляді розрахунку грошових потоків;
  - 5) подальше визначення показників ефективності.
  8. Які спеціальні методи діагностики фінансового стану підприємства:
    - 1) методи, пов'язані з визначенням узагальнювальних показників, які належать до підприємства, що обстежується;
    - 2) методи, які дозволяють провести оцінювання фінансового стану підприємства у вигляді фінансових коефіцієнтів;
    - 3) методи, які дозволяють здійснити оцінювання ефективності вкладень у проект.
- Література:** 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

ТЕМА 12. Економічний аналіз проекту

Питання до семінарського заняття:

1. Поняття економічного аналізу. Мета і завдання економічного аналізу.
2. Методи економічного аналізу.
3. Визначення економічної цінності проекту.
4. Визначення ефективності використання національних ресурсів.
5. Визначення впливу проекту на розвиток національної економіки.
6. Визначення економічної вартості проекту.

Ситуаційні задачі або вправи до практичного заняття:

Задача 1. Визначте перевідний коефіцієнт для технологічної лінії, що імпортується, вартість якої дорівнює 400 тис. гр.од., якщо її монтаж та налагодження вимагатиме 80 тис. гр. од., мито становить 30 % вартості, податок на продаж —10 %, акцизний збір — 15 %, величина транспортних витрат — 50 тис. гр. од. (їх економічна вартість дорівнює 40 % їх фінансової вартості). Прокоментуйте одержаний результат.

Задача 2. Визначте тіншову ціну проекту в національній валюті, якщо поданий проект передбачає імпорт сировини у розмірі 40% інвестиційних витрат. Офіційний обмінний курс валюти занижено на 15% і його величина дорівнює 12 гр. од. за долар. За оцінками спеціалістів інвестиції у проект повинні скласти 430 млн. дол.

Задача 3. У країні встановлено тіншовий курс місцевої валюти 1 дол. – 45 гр. од. Її офіційну вартість занижено на 30%. Визначте офіційний курс валюти, величину премії та стандартний коефіцієнт перетворення.

Завдання для самостійної роботи (підготувати реферати):

- 1 Акції: класифікація, особливості обігу.
- 2 Казначейські зобов'язання: класифікація, особливості обігу.
- 3 Фінансові деривативи: класифікація, особливості емісії, обігу.
- 4 Фондові індекси: сутність, значення.
- 5 Методи прогнозування прибутку підприємства.
- 6 Інвестиційна стратегія підприємства і ризик.
- 7 Державне регулювання цін у ринковій економіці.
- 8 Ефективність інженерних рішень на підприємстві..
- 9 Технічний рівень і якість продукції, методи їх оцінки.

Практична частина

1. На стику яких наук з'явився аналіз?
  - а) бухгалтерського обліку, міжнародної економіки, економіки праці;
  - б) планування, статистики, економіки підприємства;
  - в) бухгалтерського обліку, управління, планування;

- г) політекономії, макро- і мікроекономіки.
2. Наведіть класифікацію прийомів за принципом причинно-наслідкових зв'язків економічних процесів та явищ:
- а) прийоми дослідження функціональних зв'язків та імовірнісних або стохастичних зв'язків;
  - б) загальні та спеціальні;
  - в) логічні, математичні, евристичні;
  - г) прийоми якісної та кількісної характеристики.
3. Назвіть прийоми, що є математичними прийомами:
- а) прийом аналогій й асоціацій;
  - б) лінійне програмування;
  - в) дисперсійний аналіз;
  - г) балансовий
4. Назвіть прийоми, які відносяться до евристичних:
- а) теорія ігор;
  - б) групування;
  - в) «мозкова атака»;
  - г) порівняння.
5. Які прийоми з нижченаведених неможливо формалізувати?
- а) експертні оцінки;
  - б) балансовий прийом;
  - в) прийом елімінування;
  - г) опукле програмування
6. Наведіть назви прийомів, які застосовують при якісному аналізі на перших стадіях дослідження об'єктів:
- а) прийом асоціацій;
  - б) індексний прийом;
  - в) порівняння;
  - г) групування.
7. Чому якісний аналіз обов'язково повинен передувати кількісному?
- а) тому що метод аналізу базується на діалектиці, в якій одним з основних законів є закон переходу кількісних змін у якісні;
  - б) він здійснює групування різноманітних явищ за ознаками схожості, що є необхідною передумовою їх подальшого вивчення;
  - в) він виділяє з низки взаємопов'язаних показників незалежні та залежні, що беруть за основу при побудові факторних моделей;
  - г) якщо кількісний аналіз проводити окремо, його результати можуть носити формальний, абстрактний характер і не відповідати реальному стану справ.
8. Що обумовлює віднесення показника до факторних або результативних ознак?
- а) мета і завдання дослідження;
  - б) правила, які назавжди закріпили ролі усіх показників;
  - в) їх класифікація в кожному окремому випадку здійснюється інтуїтивно; економічна сутність досліджуваного явища.
  - г) економічна сутність досліджуваного явища.
9. Який показник називають факторним?
- а) показник, зміну якого обумовлюють зміни інших;
  - б) показник, який можна охарактеризувати як функцію дії певного аргументу;
  - в) показник, який в даному конкретному випадку змінюється незалежно від інших;
  - г) показник, який обумовлює зміну результативного
10. Вкажіть синоніми поняття «результативний показник»:

- а) узагальнюючий показник;
 б) аргумент;
 в) комплексний показник;
 г) залежний показник.
Література: 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 10, 11.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
1	Концепція проекту та його життєвий цикл	10	-	1	2	-
2	Концепція витрат і вигід у проектному аналізі, цінність грошей у часі, грошовий потік проекту	12	-	1	2	-
3	Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень	14	-	2	4	-
4	Динамічний аналіз беззбитковості проекту	16	-	2	2	-
5	Оцінка і прийняття проектних рішень в умовах ризику та невизначеності	16	-	1	4	-
6	Маркетинговий аналіз проекту	16	-	1	4	-
7	Технічний аналіз проекту	16	-	2	4	-
8	Інституційний аналіз проекту	18	-	2	4	-
9	Соціальний аналіз проекту	16	-	2	4	-
10	Екологічний аналіз проекту	16	-	2	4	-
11	Фінансовий аналіз проекту			2	5	
12	Економічний аналіз проекту			2	6	
Всього годин за курсом		65	-	20	45	-
Самостійна робота				5		
Екзамен				30		
Всього				100		

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та виступ із рефератом (презентацією) на питання самостійної роботи даної теми може принести вам один бал за умови, що відповідь буде змістовною та обґрунтовною;

- для того аби отримати ще один бал слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 2 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Робота на практичних заняттях оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та участь в опрацюванні контрольних питань оцінюється в 1 бал;
 - виконання на занятті ситуаційних вправ та розв'язування задач може принести вам ще 1 бал;

- якщо при виконанні практичних завдань ви проявите ґрунтовну підготовку, висловите власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача, то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша робота на одному практичному занятті може принести вам до 3 балів. Пропущене заняття відпрацьовується відповідями на питання викладача та виконанням практичних завдань даної теми.

Самостійна робота оцінюється викладачем до 5 балів за виконання практичних завдань згідно запропонованих тем. Кожен курсант (студент, слухач) має протягом семестру виконати такі завдання, успішне виконання яких оцінюється за 5 критеріями:

1) правильні відповіді на тестові завдання – 1 бал; 2) правильне розв'язування задач – 1 бал; 3) наявність пояснень щодо виконання задач – 1 бал; 4) наявність обґрунтованих висновків, вміння аналізувати отримані показники – 1 бал; 5) оформлення роботи (формули, таблиці, графіки, одиниці виміру) – 1 бал.

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на екзамені, на якому ви можете отримати до 30 балів в залежності від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Орієнтовний перелік питань для здачі екзамену:

1. Охарактеризуйте різні види проектів та особливості їх класифікації за масштабом.
2. Провести порівняння методів простих та складних відсотків при здійсненні інвестиційної діяльності.
3. Охарактеризуйте різні види проектів та особливості їх класифікації за вимогами до якості та засобами її забезпечення.
4. Дати оцінку доцільності використання методу індексу доходності (PI) при визначенні ефективності інвестицій у будівництво. Сформулювати основні переваги та недоліки цього методу.
5. Охарактеризуйте внутрішнє та зовнішнє середовище проектів.
6. Провести порівняння постійних та змінних витрат на здійснення будівельної діяльності. Обґрунтувати, як за допомогою розподілу витрат на постійні та змінні можна визначити безбитковий обсяг виробництва.

7. Визначте основні стадії життєвого циклу проекту.
8. Сформулюйте основні принципи технічного аналізу проектів.
9. Провести порівняння фаз життєвого циклу проекту.
10. Сформулюйте основні принципи екологічного аналізу проектів.
11. Визначте поняття витрат та вигід проекту.
12. Сформулюйте основні принципи правового аналізу проектів.
13. Визначте поняття альтернативної вартості проекту.
14. Сформулюйте основні принципи соціального аналізу проектів.
15. Визначте поняття теперішньої та майбутньої вартості грошових потоків при визначенні доцільності інвестицій у будівництво.
16. Сформулюйте основні принципи інституційного аналізу проектів.
17. Дати оцінку доцільності використання методу розрахунку періоду окупності (PBP) при визначенні ефективності інвестицій у будівництво. Сформулювати основні переваги та недоліки цього методу.
18. Сформулюйте основні принципи фінансового аналізу проектів.
19. Провести порівняння основних показників оцінки ефективності інвестиційних проектів, а саме: чистої теперішньої вартості (NPV), індексу доходності (PI), внутрішньої норми прибутковості (IRR), періоду окупності (PBP).
20. Сформулюйте основні принципи економічного аналізу проектів.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших курсантів (студентів, слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань курсантів (студентів, слухачів).

Рекомендована література

Основна

1. Басюркіна Н. Й. Проектний аналіз : навчальний посібник. Київ : Видавничий дім «Кондор», 2019. 324 с.
2. Швець Л. П. Проектний аналіз : навчальний посібник. Львів : Новий світ, 2019. 648 с.
3. Довгань Л.Є. Управління проектами : навчальний посібник. К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. 420 с.
4. Єгорченков О. В. Азбука управління проектами : навч. посіб. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. 117 с.
5. Карпов В.А. Планування та аналіз підприємницьких проектів : навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ, 2014. 243 с.
6. Петухова О.М. Інвестування : навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2016. 336 с.
7. Рижиков В. С., Яковенко М. М., Латишева О. В., Дегтярьова Ю. В., Щелокова А. Л., Коваленко О. О. Проектний аналіз : Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2016. 384 с.

8. Серединська В. М. Економічний аналіз : навч. посіб. К. : Астон, 2010. 592 с.

Додаткова

1. Базилінська, О. Я. Фінансовий аналіз : теорія та практика : навч. посіб. для студ. ВУЗів. К. : ЦУЛ, 2009. 328 с.
2. Богоявленська Ю. В. Проектний аналіз : Навч. пос. для вузів. К: Конкорд, 2006. 336 с.
3. Верба В. А., Загородніх О. А. Проектний аналіз : Підручник. К.: КНЕУ, 2010. 322 с.
4. Дієва Н. М., Дедіков О.І. Фінансовий аналіз : Навчальний посібник. К: Центр учбової літератури, 2007. 308 с.
5. Ковшун Н. Е. Аналіз та планування проектів : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2008. 314 с.
6. Кіндрацька Г. І., Білик М. С., Загородній А. Г. Економічний аналіз : підручник. К. : Знання, 2008. 487 с.
7. Лаврів Л. А. Планування діяльності організації : навчальний посібник. Тернопіль : Крок 2013. 320 с.
8. Митяй О. В. Проектний аналіз : навч. посіб. К. : Знання, 2011. 311 с.
9. Тарасюк Г. М. Бізнес-план : розробка, обґрунтування та аналіз : навч. посібник. К. : Каравела, 2006. 280 с.
10. Чорна М. В. Проектний аналіз : навч. пос. для вузів. Харків : Консул, 2003. 228 с.
11. Шило В. П. Аналіз фінансового стану виробничої та комерційної діяльності підприємства : навч. посібник. К. : Кондор, 2005. 240 с.
12. Цал-Цалко, Ю. С. Фінансовий аналіз : підручник К. : ЦУЛ, 2008. 566 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Господарський кодекс України» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 18, N 19-20, N 21-22, ст.144. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>
2. Закон України «Податковий кодекс України» (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 2856-VI (2856-17) від 23.12.2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
3. Закон України «Про інвестиційну діяльність» (Із змінами, внесеними згідно із Законом N 1206-VII (1206-18) від 15.04.2014) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
4. Положення про типовий бізнес-план [Електронний ресурс] : наказ Фонду Держ. майна України від 26 трав. 2004 р. № 301. Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG461.html